

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336+338.9+658.01

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15555266>

**Фінансово-кредитне забезпечення інноваційного розвитку територіальних
громад**

Бондарчук Марія Костянтинівна

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів

Інститут економіки і менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка»,

вул. Митрополита Андрея, 3, Львів, Львівська область, 79000, Україна,

mariia.k.bondarchuk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-4624-0734>

Ющик Юрій Володимирович

аспірант кафедри фінансів

Інститут економіки і менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка»,

вул. Митрополита Андрея, 3, Львів, Львівська область, 79000, Україна,

yurii.v.yushchyk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-4482-2201>

Сергєєв Олег Миколайович

старший викладач ЗВО, кафедри фінансів

Інститут економіки і менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка»,

вул. Митрополита Андрея, 3, Львів, Львівська область, 79000, Україна,

oleh.m.serheiev@lpnu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5918-9421>

Прийнято: 19.03.2025 | Опубліковано: 29.03.2025

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку територіальної громади (ТГ) в контексті стратегічного управління. Визначено послідовність етапів реалізації інноваційних трансформацій у територіальній громаді в умовах виникнення непередбачуваних обставин, які потребують адаптивного підходу до управління. Застосування спеціалізованих методів та відповідних методичних підходів до оцінювання дозволяє забезпечити ефективне фінансово-кредитне супроводження процесів інноваційного розвитку ТГ, враховуючи динаміку ризиків та потребу в оперативному ресурсному реагуванні. До основних етапів віднесено: формування інноваційної ідеї та дослідження можливостей її практичної реалізації; державне забезпечення інноваційного розвитку ТГ; економіко-математичне моделювання оцінки діяльності ТГ в період інноваційних перетворень; реалізація (впровадження) інновації в ТГ; управління інноваційними ризиками у ТГ; антикризове дослідження інноваційних трансформацій ТГ та інші. У цьому контексті подано авторське тлумачення терміну інновації територіальної громади.*

Запропоновано класифікацію чинників впливу на виникнення кризової ситуації в діяльності ТГ. Обґрунтовано, що стратегічне управління територіальною громадою буде ефективним внаслідок створення Інституту інновацій у ТГ.

***Ключові слова:** територіальна громада, інновації, інноваційний розвиток, стратегічне управління, фінансово-кредитне забезпечення.*

Financial and credit support for innovative development of local communities

Mariia Bondarchuk

PhD student, Department of Finance, Lviv Polytechnic National University,
3 Mitropolita Andriia St., Lviv, Lviv Region, 79000, Ukraine,
mariia.k.bondarchuk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-4624-0734>

Yurii Yushchuk

PhD Student, Department of Finance
Institute of Economics and Management,
Lviv Polytechnic National University,
3 Mitropolita Andriia St., Lviv, Lviv Region, 79000, Ukraine,
yurii.v.yushchuk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-4482-2201>

Oleh Serheiev

senior teacher, Department of Finance
Institute of Economics and Management,
Lviv Polytechnic National University,
3 Mitropolita Andriia St., Lviv, Lviv Region, 79000, Ukraine,
andrii.m.navrotsky@lpnu.ua, <https://orcid.org/0009-0009-6641-8235>

Abstract. *The article is devoted to the study of financial and credit support for the innovative development of a territorial community (TC) in the context of strategic management.*

To solve the problems of strategic and tactical management of innovative transformations in TC, the issues of developing theoretical and methodological principles regarding the financial and credit support of innovative transformations in TC, management of innovative risks in TC, diagnostics of crisis phenomena in the innovative development of TC, their occurrence are relevant.

The stages of implementing innovative transformations in TCs in the event of unforeseen situations are substantiated, which, using special methods and appropriate calculation methods, will ensure financial and credit support for the innovative development of TCs.

The main stages include: formation of an innovative idea and research into the possibilities of its practical implementation; state support for the innovative development of TC; economic and mathematical modeling of the assessment of TC activity during the period of innovative transformations; implementation (implementation) of innovation in TC; management of innovation risks in TC; anti-crisis research of TC innovative transformations, etc.

In the process of research, the author's interpretation of the term innovation of a territorial community is presented, taking into account the tasks, functions, directions and stages of implementation of innovative transformations substantiated in the work, which clarify the main general scientific approaches to studying issues of innovative development of territorial communities in the context of strategic and operational management.

The authors of the article propose a classification of factors influencing the emergence of a crisis situation in the activities of territorial communities. It is substantiated that strategic management of the territorial community will be effective as a result of the creation of the Institute of Innovations in territorial communities.

Management of innovation risks in TC, that is, calculating the risk and determining the relationship between the magnitude and effectiveness of using a specific strategy, is one of the criteria for making a decision in favor of a particular strategy for innovative development of TC.

Keywords: *territorial community, innovation, innovative development, strategic management, financial and credit support.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку української економіки характеризується необхідністю активізації інноваційних процесів на

регіональному та місцевому рівнях, що особливо загострюється в умовах децентралізації та збільшення самостійності територіальних громад. Здатність територіальних громад до самостійного сталого розвитку значною мірою залежить від належного фінансово-кредитного забезпечення інноваційних проєктів та ініціатив, що, своєю чергою, формують їхній інвестиційний потенціал і підвищують конкурентоспроможність.

В умовах нинішньої глобальної економічної нестабільності та внутрішніх викликів, пов'язаних з війною та посткризовим відновленням економіки, виникає потреба у якісно нових підходах до формування механізмів фінансово-кредитної підтримки інноваційного розвитку територіальних громад. Недостатня розробленість та адаптованість фінансових інструментів і кредитних механізмів до особливостей територіальних громад створює додаткові бар'єри, що уповільнюють впровадження інноваційних рішень на місцевому рівні. Відтак, виникає науково-практична проблема, яка полягає у необхідності розроблення ефективної системи фінансово-кредитного забезпечення інноваційної діяльності територіальних громад, що враховує сучасні умови економічної невизначеності та орієнтована на активізацію місцевого економічного зростання.

Саме тому дослідження теоретичних і практичних аспектів формування та удосконалення фінансово-кредитних механізмів підтримки інноваційного розвитку територіальних громад набуває особливої актуальності, має важливе значення для забезпечення соціально-економічної стабільності та сталого розвитку на регіональному рівні, а також є вагомим елементом у зміцненні економічної безпеки країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку та стратегічного управління на підприємствах були прямо або опосередковано досліджені вітчизняними і зарубіжними вченими, серед них: П. Жук [1], З. Сірик [2], Г. Олексюк [3-5], І. Ландарь [6], С. Воскобійник [7], Е. Вайсман [8], В. Гордінко [9], Н. Кондратенко

та ін. [10], О. Побурко та ін. [11], С. Трохимішин та ін. [12], І. Сторонянська та ін. [13] та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні науково-методичних підходів до формування ефективної системи фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку територіальних громад в умовах економічної невизначеності та кризових викликів, з урахуванням потреб стратегічного управління, модернізації основних фондів, активізації інноваційної діяльності та мінімізації інвестиційних ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інновації – є капіталомісткими та наукоємними нововведеннями, що мають значний вплив на розвиток продуктивних сил – насамперед людини, а також технологій та науки. Їм притаманний міжгалузевий характер, високий інвестиційний ризик та необхідність створення відповідної інфраструктури. Ефективне впровадження інноваційних рішень потребує системної підтримки з боку держави.

Для забезпечення результативності функціонування територіальних громад інновації виступають ключовим інструментом управлінського впливу. Уточнено, що інновації в контексті ТГ охоплюють не лише технічні та технологічні новації, а й впровадження нових видів товарів і послуг, зокрема фінансово-кредитного, страхового, інвестиційного, довірчого та лізингового характеру. Крім того, до інноваційних змін відносяться створення сприятливих умов для споживачів, зокрема через адаптацію цінової політики та вдосконалення сервісу, що сприяє підвищенню ефективності управління та соціально-економічного розвитку громади [1-2].

В умовах функціонування територіальних громад (ТГ) формуються передумови для активного розвитку інноваційної діяльності [3]. Зокрема, створюються сприятливі умови для фінансування інновацій, забезпечення матеріально-технічної бази для дослідницьких ініціатив, а також для впровадження новітніх розробок у методи управління.

Інноваційна діяльність у цьому контексті є ключовим елементом стратегічного планування в ТГ. Процес стратегічного планування ґрунтується на використанні аналітичних методів, алгоритмів розрахунків, математичного моделювання та інших інструментів прогнозування.

У межах стратегічних підходів до антикризового управління в ТГ передбачається впровадження комплексу заходів для розвитку інноваційної діяльності, зокрема у кризових умовах часткове делегування фінансових ризиків окремих суб'єктів ТГ стороннім учасникам – власникам або кредиторам, з метою залучення додаткових грошових ресурсів через збільшення дохідної частини [4-5].

У цьому контексті до етапів реалізації інноваційних перетворень у територіальних громадах виділено наступні (рис.1).

Відтак, можливе формування інноваційних ідей у промисловому, торговельному, фінансово-кредитному секторах ТГ загалом.

Підкреслено, що в процесі державного регулювання інноваційного розвитку територіальної громади відбувається координація стратегічних планів впровадження інновацій з чинною законодавчо-нормативною базою та програмними документами державного і регіонального рівнів щодо інноваційного розвитку. У цьому контексті важливу роль відіграє механізм державної експертизи науково-технічних та інноваційних програм і проєктів, який забезпечує здійснення об'єктивної та незалежної оцінки їх доцільності, ефективності та потенціалу реалізації з метою раціонального відбору інноваційних ініціатив.

Оцінювання діяльності територіальних громад у період впровадження інноваційних змін здійснюється з використанням економіко-математичного моделювання, що базується на застосуванні методів економічної статистики, прогнозно-аналітичних та математико-статистичних інструментів. Це дозволяє забезпечити якісне прогнозування фінансово-господарських показників у процесі інноваційної трансформації. Упровадження інновацій у діяльність ТГ

передбачає комерціалізацію нових видів продукції та послуг на внутрішньому й зовнішньому ринках. З метою забезпечення ефективного впровадження інновацій доцільно здійснювати комплекс заходів, що охоплюють маркетингову підтримку, участь у виставкових заходах, рекламну кампанію, а також правовий супровід у сфері охорони інтелектуальної власності, включаючи патентування та ліцензування.

*Рис. 1. Пропоновані етапи реалізації інновацій у територіальних громадах**

**сформовано авторами в процесі дослідження*

У процесі формування кадрового потенціалу, необхідного для забезпечення інноваційного розвитку територіальної громади, обґрунтовується доцільність створення спеціалізованого Інституту інновацій як структурного елементу

системи управління ТГ. Крім того, важливим є налагодження партнерських відносин на договірних засадах з закладами вищої освіти та науково-дослідними установами Національної академії наук України з метою підготовки та перепідготовки фахівців, науковців і управлінського персоналу для участі в інноваційних процесах. Для реалізації завдань оновлення – зокрема розроблення і впровадження нових виробів, модернізації основних засобів виробництва та інтеграції сучасних технологій – суб'єкти територіальної громади повинні бути забезпечені відповідною науково-дослідною, проектно-конструкторською та виробничою базою, що дозволяє здійснювати процеси раціоналізації та інноваційної трансформації на належному технологічному рівні [6-7].

У процесі впровадження нових виробів і технологічних рішень необхідною умовою є забезпечення тісного взаємозв'язку з процесом відтворення основних виробничих фондів. Існуючий ресурсний потенціал доцільно активно залучати до реалізації заходів з реконструкції та модернізації матеріально-технічної бази. Модернізація розглядається як ключова форма відтворення основних засобів, спрямована на підвищення продуктивності та ефективності виробництва, що зумовлює потребу у поєднанні інвестиційних вкладень в оновлення обладнання з виконанням капітальних ремонтів. При цьому кожен суб'єкт господарювання в межах територіальної громади повинен бути забезпечений виробничими потужностями, які б відповідали вимогам щодо обсягів і якості випуску продукції, надання послуг або виконання робіт у рамках визначеної стратегічної мети розвитку.

У зазначених умовах доцільним є формування в структурі територіальної громади спеціалізованого Інституту інновацій, який функціонуватиме як центр прикладних і фундаментальних досліджень, спрямованих на забезпечення науково-технологічного оновлення та підтримку сталого розвитку громади. Одним із ефективних напрямів удосконалення науково-дослідної діяльності є налагодження співпраці територіальної громади з провідними науковими установами на договірних засадах, зокрема з інститутами Національної академії

наук України, галузевими академіями, а також закладами вищої освіти, що дозволить забезпечити інтеграцію наукового потенціалу в процеси управління інноваційним розвитком на місцевому рівні. Основними завданнями цих інститутцій має бути:

- створення такої організації, яка дозволить ТГ повністю здійснювати розвиток науки та техніки;
- раціональне та єдине керівництво науково-технічними потужностями, сконцентрованими на підприємствах ТГ;
- ефективний розподіл праці та кооперації, а також управлінське співробітництво між об'єднаними науково-технічними потенціалами ТГ ;
- комплексне управління процесом оновлення виробництва шляхом використання гнучких організаційних форм;
- забезпечення раціонального співвідношення між витратами і результатами у процесі здійснення науково-технічної діяльності є необхідною умовою для підвищення ефективності використання наявного матеріального та інтелектуального потенціалу в науковій та технологічній сферах. Це, у свою чергу, зумовлює підвищені вимоги до функціональних обов'язків керівника Інституту інновацій, який повинен координувати співпрацю з закладами вищої освіти, науковими установами та іншими територіальними громадами задля досягнення високої результативності наукової кооперації;
- до компетенцій керівника Інституту інновацій має входити здійснення централізованого управління процесами інноваційного оновлення серед суб'єктів територіальної громади, включно з контрольним супроводом усіх етапів до моменту досягнення запланованих виробничих результатів, зокрема в частині ефективної організації збуту інноваційної продукції;
- реалізація ефективного антикризового управління інноваційним розвитком територіальної громади передбачає системне врахування окреслених у дослідженні напрямів упровадження інновацій, що дозволяє адаптувати

управлінські рішення до умов підвищеної економічної невизначеності та мінімізувати наслідки кризових явищ.

У цьому контексті належна організація науково-технічної діяльності в межах територіальної громади створює передумови для формування сприятливого середовища, що забезпечує оперативне оновлення управлінського, виробничого та збутового потенціалу, сприяючи підвищенню ефективності функціонування громади в стислі часові терміни.

Фінансово-кредитне забезпечення інноваційної діяльності в територіальних громадах реалізується на основі цілісної фінансової стратегії, яка інтегрує специфіку виробничого потенціалу, кадрового ресурсу, рівня технологічного розвитку, особливостей маркетингової політики, соціальних пріоритетів і екологічних вимог, що формують стратегічну архітектоніку загального плану розвитку громади [11].

Інноваційна діяльність територіальної громади передбачає залучення багатовимірної економічної інформації, що формується з урахуванням положень математичної теорії інформації, яка дозволяє ідентифікувати та кількісно оцінювати обсяг релевантних даних на основі відбору необхідних інформаційних множин або ймовірнісного визначення їх значущості. Формування ефективної системи інформаційного забезпечення в межах ТГ має ґрунтуватися на принципах виявлення актуальних інформаційних потреб і оптимальних механізмів їх задоволення; об'єктивного відображення господарських процесів, включаючи виробництво, обіг, розподіл і споживання ресурсів; узгодженості звітних джерел (бухгалтерської, фінансової, податкової, статистичної та оперативної інформації); а також на принципах усунення дублювання первинних даних і підвищення оперативності доступу до інформації через сучасні засоби зв'язку.

Управління інноваційними ризиками в територіальній громаді передбачає ідентифікацію рівня ризику та встановлення взаємозв'язку між величиною ризику та ефективністю застосування певної стратегії, що виступає важливим

критерієм для вибору оптимального вектора інноваційного розвитку. Для оцінювання ризиків доцільним є застосування методів теорії ймовірності, а також використання комплексу методичних підходів, які забезпечують точність і обґрунтованість прийняття управлінських рішень у сфері інноваційної трансформації ТГ [13-16].

Припускається, що внутрішня норма рентабельності (R_v) інвестиційного проєкту, спрямованого на оновлення основних засобів підприємства, що функціонує в межах територіальної громади й перебуває у кризовому стані, є змінною величиною, яка визначається залежно від імовірнісної оцінки реалізації відповідної стратегії розвитку. У цьому контексті доцільно проаналізувати взаємозв'язок між внутрішньою нормою рентабельності та градаціями ймовірності реалізації стратегії, що класифікуються як: висока, допустима, середня, низька та недопустима. Такий підхід дозволяє комплексно врахувати ризики при прийнятті рішень щодо доцільності реалізації інноваційно-інвестиційного проєкту в умовах фінансово-економічної нестабільності (табл.1).

Таблиця 1

Імовірність оцінки реалізації стратегії розвитку у взаємозв'язку з
внутрішньою нормою рентабельності проєкту*

Імовірнісна оцінка	Значення імовірності такого оцінювання (p_i)	Внутрішня норма рентабельності (R_v), %
Висока	0,1	45
Допустима	0,2	35
Середня	0,4	30
Низька	0,2	20
Недопустима	0,1	10

*сформовано авторами в процесі дослідження

Для здійснення оцінки та аналізу результативності інноваційного розвитку підприємства, що діє в межах територіальної громади й перебуває у складному фінансовому становищі та потребує залучення додаткових фінансових ресурсів, доцільно використовувати підхід середньозваженої оцінки. У межах цього підходу стратегія інноваційного розвитку розглядається з позиції ймовірнісного прогнозування, де ваговими коефіцієнтами виступають імовірності реалізації

відповідних сценаріїв, що дозволяє розрахувати середнє очікуване значення внутрішньої норми рентабельності як інтегральний показник ефективності обраного інноваційного курсу ($R_v^{cep.}$):

$$R_v^{cep.} = \sum p_i \times R_v \quad (1)$$

Середнє значення ймовірнісної оцінки, що ґрунтується на нормальному законі розподілу, для аналізованого підприємства відповідає найвищому рівню ймовірності реалізації стратегічного сценарію, після чого ймовірнісні значення симетрично зменшуються в обох напрямках – у бік вищих (допустимих і високих) та нижчих (низьких і недопустимих) оцінок. У такій моделі оцінювання рівня ризику доцільним є використання середньоквадратичного відхилення як надійного індикатора варіативності очікуваних результатів, що дає змогу з високим рівнем точності кількісно охарактеризувати ступінь ризику інноваційного розвитку підприємства. Значення цього показника може бути обчислене за відповідною математичною формулою:

$$\sigma = \sqrt{\sum ((R_v - R_v^{cep.}) \times p_i)} \quad (2)$$

Чим менше значення σ , тим менша ступінь ризику при впровадженні нової стратегії розвитку підприємства ТГ

Антикризове дослідження процесів інноваційної трансформації територіальних громад обумовлене необхідністю впровадження ефективного антикризового управління, що стає актуальним не лише в умовах стабільного економічного розвитку інтегрованих структур, а й під час реалізації інноваційних змін. У рамках аналізу чинників, що провокують кризові явища в діяльності територіальних громад, авторами було сформовано класифікацію основних детермінант, які спричиняють дестабілізацію функціонування ТГ, що слугує підґрунтям для розробки відповідних управлінських рішень (табл. 2).

Запропонована класифікація створює підґрунтя для цілісного підходу до антикризового управління, враховуючи як макроекономічні виклики, так і внутрішні організаційно-управлінські недоліки, що вимагає впровадження системних і проактивних управлінських рішень.

Таблиця 2

Пропоновані фактори оцінювання кризової ситуації в діяльності
територіальної громади*

Фактори виникнення кризової ситуації в діяльності ТГ	
Зовнішні	Внутрішні
✓ нестабільність соціально-економічної, фінансово-економічної та податкової політики на рівні державного управління, що ускладнює прогнозування умов функціонування територіальних громад; ✓ негативна динаміка у розвитку ключових сегментів національного та міжнародного фінансово-економічного середовища, зокрема товарного, грошового, страхового, кредитного, фондового і валютного ринків; ✓ загальне погіршення економічної кон'юнктури, що супроводжується зниженням економічної активності та зменшенням обсягів інвестицій; ✓ високі темпи інфляції та зростання цінового рівня, які підвищують невизначеність господарювання; ✓ посилення конкурентного тиску в окремих секторах економіки та виникнення галузевих криз, що знижують адаптаційний потенціал суб'єктів господарювання ТГ; ✓ політична нестабільність як усередині країни, де розташована громада, так і в державах, що є партнерами у постачанні ресурсів або збуті продукції, що ускладнює реалізацію міжтериторіальних економічних зв'язків.	✓ недостатня ефективність внутрішнього нормативно-організаційного регламентування діяльності територіальної громади, що ускладнює реалізацію управлінських функцій та процесів прийняття рішень; ✓ низький рівень професійної організації управління, зокрема в частині стратегічного планування, менеджменту та маркетингової діяльності; ✓ наявність дисфункцій у саморегульованій системі ТГ, які проявляються в неефективності інформаційного, організаційного та економічного забезпечення розвитку; ✓ обмежена спроможність фінансово-кредитних інститутів, що діють у межах громади, до ефективної мобілізації, розподілу та перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів усіх учасників господарського процесу; ✓ недостатня сформованість та узгодженість політики територіальної громади в інноваційній, інвестиційній, виробничо-господарській, фінансово-економічній та соціальній сферах; ✓ інші внутрішні обмеження, які перешкоджають сталому розвитку та реалізації інноваційного потенціалу громади; ✓ інші.

*сформовано авторами в процесі дослідження

Таким чином, узагальнення факторів виникнення кризових ситуацій у територіальних громадах дозволяє виділити зовнішні та внутрішні чинники, що комплексно впливають на стабільність їх функціонування.

Висновки. Здійснене дослідження дозволило уточнити теоретичні основи інноваційного розвитку територіальних громад через авторське трактування

поняття «інновації ТГ», що враховує завдання, функції, напрями та етапи реалізації інноваційних трансформацій. Запропоновано структурований підхід до поетапного впровадження інновацій у територіальних громадах, який охоплює формування ідеї, державну підтримку, моделювання економічної ефективності, кадрове, інформаційне й фінансове забезпечення, управління ризиками та антикризовими процесами. Такий підхід сприяє ефективному стратегічному плануванню розвитку громад в умовах динамічних змін. Обґрунтовано доцільність створення Інституту інновацій у громаді як елементу стратегічного управління, що дозволяє уникнути еволюційного, хаотичного розвитку і забезпечити цілеспрямовану інноваційну динаміку. Встановлено, що за відсутності стратегічного бачення та адаптивності до інновацій громаді загрожує організаційна криза через розрив між внутрішніми механізмами функціонування та зовнішніми викликами. Крім того, наголошено на необхідності врахування ризиків інвестування в інноваційні проекти, особливо за умов кризового стану підприємств, що функціонують на території громади. Це вимагає розробки ефективних підходів до оцінювання доцільності та результативності таких вкладень у контексті сталого розвитку територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Жук П. В, Сірик З.О.. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. Регіональна економіка. 2017. №2(84). С. 16-22.
2. Сірик З. О. Поняття та складові фінансово-інвестиційного забезпечення місцевого самоврядування. Регіональна економіка. 2020. №1(95). С. 100-112. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-1-11>
3. Олексюк Г. В., Попадинець Н. М., Самотій Н. С. Управління територіальними громадами на засадах територіального маркетингу: теоретико-

методологічні аспекти. Регіональна економіка. 2021. №3(101). С. 15-27. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-3-2>

4. Олексюк Г.В., Хром'як Й.Я., Попадинець Н. М. Маркетингова стратегія як інструмент реалізації стратегічного плану розвитку територіальних громад. Економіка України. 2022. № 7. С. 67-88.

5. Oleksyuk H., Popadynets N., Chyshynska-Hlybovych L. Peculiarities of Territorial Marketing in Ukraine During the Period of Martial Law. Current issues of security management during martial law: scientific monograph. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach. 2022. Pp. 20-35.

6. Ландарь І.В. Ранжування регіонів за рівнем інвестиційної привабливості. Регіональні перспективи. 1999. №4. С. 3-5

7. Воскобійник С. І. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління. 2012. Вип. 1. С. 399-405.

8. Вайсман Е. Я. Сутність і принципи механізмів державного управління розвитком інвестиційного потенціалу регіонів. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_11_12

9. Гордієнко В. П. Інвестиційний потенціал регіону як економічна категорія. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2014. Вип. 7(4). С. 68-71.

10. Кондратенко Н., Величко В., Троян В. (2024). Аналіз стану та особливості розвитку територіальних громад в Україні. Економіка та суспільство. 2024. № (60). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-135>

11. Побурко О. Я., Синютка Н. Г., Ющик Ю. В. Фінансування інвестицій територіальної громади через залучення коштів міжнародних фінансових організацій. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024. №1. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9538>

12. Трохимишин С., Булуй О. (2024). Інструменти підтримки бізнесу в територіальних громадах. *Економіка та суспільство*. 2024. №(65). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-106>
13. Сторонянська І., Патицька Х., Дуб А. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період» розроблено в межах реалізації проєкту. 2023. URL: https://economika.kr-admin.gov.ua/files/2023/posibnyk_mist_samovryaduvannya.pdf
14. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Київ: Програма розвитку ООН в Україні, 2024. 86 с. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/assessment-wars-impact-micro-small-and-medium-enterprises-ukraine?fbclid=IwAR2UqHzWnyVtRONMuI7NZPGRsxYTre4Wdi0LVsxYzNCdaDTyVPeyI3cFEUg>
15. Бондарчук М.К. Антикризовий розвиток інтегрованих структур бізнесу у територіальних громадах. Theoretical and practical aspects of modern scientific research : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2022. Available at: DOI: 10.51587/9781-7364-13371-2022-007.
16. Bondarchuk M., Voloshyn O., Vivchar O., Dzhuryk K. The development of methodology evaluation financial revenues in territorial communities. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. №4(45). Pp. 114–122. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3820>